

Van Praag
Instituut

Activiteitenverslag 2022

Stichting Van Praag Instituut voor Mens en Toekomst

Van Praag Instituut
Springweg 7
3511 VH Utrecht
info@vanpraaginstituut.nl
www.vanpraaginstituut.nl

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord.....	3
VERSLAG VAN HET BESTUUR	4
1. DOELSTELLING	4
2. PROJECTEN.....	4
3. ONDERWIJSACTIVITEITEN EN TT-NETWERK	5
ORGANISATIE	6

VOORWOORD

Het jaar 2022 liet na de coronaperiode weer een voorzichtige opgaande lijn zien. Het aantal cursussen en onze lessen aan opleidingen nam toe na de ernstige dip in de coronajaren en projecten waaraan wij bijdragen draaiden weer op volle sterkte. Het Europese INES project is aan het eind van het verslagjaar afgerond en als zeer goed beoordeeld ('good practice') door het Erasmus+ programma van de EU. Een nieuw project met het Louis Bolk Instituut en de RBCZ is opgestart en het Van Praag Instituut is vertegenwoordigd in de Werkgroep Handreiking Complementaire Zorg in de Palliatieve Fase die dit jaar van start is gegaan en gefaciliteerd wordt door IKNL. Er is tevens een start gemaakt om therapeutic touch nog beter te verankeren in de (verpleegkundige) zorg. Ook in dit verslagjaar hebben we prettig en constructief samengewerkt met onze partners, zoals de V&VN afdeling complementaire zorg, de opleiding tot complementair verpleegkundige van de Hogeschool Arnhem Nijmegen en de onderzoeksinstituten Nivel en Louis Bolk Instituut.

Een verrassende gebeurtenis is dat onze website <http://www.therapeutictouch.nl/> is opgenomen in het archief van de Koninklijke Bibliotheek (KB). Als nationale bibliotheek is de KB wettelijk verantwoordelijk voor het verzamelen, beschrijven en bewaren van in Nederland verschenen publicaties, al of niet elektronisch. De gearchiveerde websites geven als verzameling een representatief beeld van de Nederlandse cultuur, geschiedenis en samenleving op het internet. Daar hoort volgens de KB dus ook onze website bij.

Namens het bestuur,
Martine Busch
directeur

juni 2023

VERSLAG VAN HET BESTUUR

1. DOELSTELLING

De doelstelling van de **Stichting Van Praag Instituut voor Mens en Toekomst** is:

- a) Het bewerkstelligen van een meer menselijke gezondheidszorg, waarin een holistische visie op de mens en op ziekte en gezondheid centraal staat.
- b) Het verbinden van standaardzorg met complementaire interventies en het versterken van professionals, vrijwilligers, mantelzorgers en patiënten, op weg naar integratieve nursing en integratieve medicatie.
- c) Het ontwikkelen van onderwijsactiviteiten.

Het Van Praag Instituut heeft daar in dit verslagjaar 2022 op verschillende manieren en conform het beleidsplan invulling aan gegeven.

2. PROJECTEN

INES: Integrative Nursing Education Series

Doel van dit Europese project was het ontwikkelen van een handboek over integratieve nursing voor docenten in het Europese verpleegkunde onderwijs, zodat toekomstige verpleegkundigen meer kennis en kunde hebben om patiënten te begeleiden bij het veilig en effectief gebruik van non-farmacologische en complementaire interventies. Het 3-jarig INES-project werd uitgevoerd in een samenwerkingsverband met verpleegkundedocenten en onderzoekers uit vier Europese landen en is dit jaar afgerond. Naast het handboek heeft het drie wetenschappelijke artikelen opgeleverd. Het INES project werd gefinancierd door het Erasmus+ programma van de EU.

COMMON-studie: Make open COMMunication about evidence-based complementary medicine part of routine ONcology practice.

Doel van de COMMON-studie is het vergroten van de kennis, bespreekbaarheid, toegankelijkheid en veilig en passend gebruik van complementaire zorg in de oncologie in het algemeen en in de behandeling van borstkanker in het bijzonder. Dit project is een samenwerking tussen het Nivel, Van Praag Instituut, Universiteit Leiden, IKNL, 3 ziekenhuizen en patiëntorganisaties. In dit verslagjaar heeft het Van Praag Instituut onder meer de COMMON-studie gepresenteerd op een invitationale conference bij NAFKAM, het nationale kennisinstituut op het gebied van complementaire zorg in Noorwegen. De COMMON-studie loopt van 2020-2024 en wordt gefinancierd door KWF.

OCK-II: Vervolg Keuzehulp Complementaire zorg voor kinderen met kanker

In het project OCK-II wordt de eerder ontwikkelde keuzehulp geactualiseerd met nieuwe kennis over complementaire zorg bij pijn en tegelijkertijd uitgebreid naar andere klachten zoals vermoeidheid en misselijkheid. Daarnaast is het nodig om de keuzehulp op een duurzame manier te implementeren, zodat de informatie ook daadwerkelijk blijvend door zorgprofessionals en ouders benut wordt en onderhouden blijft in de toekomst. Tenslotte wordt ernaar gestreefd de resultaten te verwerken in een richtlijn. In dit project wordt samengewerkt met het Louis Bolk Instituut, het Prinses Máxima Centrum voor Kinderoncologie en NAFKAM. Het project loopt van 2022-2023 en wordt gefinancierd door Ekhaga Foundation.

COCOZ-Proeftuinen: Communicatie en verwijzing Complementaire Zorg

In 2022 is een nieuw project van start gegaan, in een samenwerking tussen Van Praag Instituut, Louis Bolk Instituut en de koepel van beroepsorganisaties in de complementaire zorg, de RBCZ. Het doel van de COCOZ-Proeftuinen is het operationaliseren en doorontwikkelen van samenwerking tussen de

beoefenaren van 15 verschillende complementaire behandelwijzen en beoefenaren van 5 reguliere zorgdisciplines. Hiermee wordt voortgebouwd op de uitkomsten van het eerste COCOZ-project, dat plaatsvond in de jaren 2016-2019. In dit verslagjaar hebben meerdere focusgroepen plaatsgevonden in drie regio's om ervaringen en ideeën op te halen voor een betere samenwerking. De COCOZ Proeftuinen lopen van 2022-2023 en worden gefinancierd door de RBCZ.

Therapeutic touch (TT) in de ouderenzorg

Dit jaar is een eerste verkenning gedaan naar de toepassing van TT in de ouderenzorg, uitgevoerd door een student van de researchmaster Global Health aan de VU. Belangrijkste onderzoeksvraag was of en hoe TT wordt toegepast voor mensen met onrust bij dementie. De resultaten van deze studie zijn meegenomen in het voorbereiden van een grote studie naar de effectiviteit en kosteneffectiviteit van TT bij onrust bij dementie, waarvoor het Louis Bolk Instituut en het Van Praag Instituut een stimuleringssubsidie van ZonMw hebben ontvangen en waarbij drie zorgorganisaties betrokken zijn.

Handreikingen complementaire zorg in de palliatieve fase

De bestaande consensus-based richtlijn complementaire zorg in de palliatieve zorg van IKNL stamt uit 2010. Eind 2020 heeft een verkenning plaatsgevonden door experts in complementaire zorg naar de wens tot herziening van de richtlijn. Daarnaast heeft IKNL een enquête uitgezet onder verpleegkundigen. Op basis daarvan is besloten om een handreiking te ontwikkelen, waarin op een praktische manier wordt beschreven welke interventies voor bepaalde symptomen bruikbaar zijn, hoe ze op de juiste manier kunnen worden toegepast en welke contra-indicaties er zijn. Er wordt een aparte handreiking ontwikkeld voor volwassenen en voor kinderen. Voorzitter van de werkgroep is Monique van Dijk, hoogleraar verplegingswetenschap en gemandateerd door V&VN. Verder bestaat de werkgroep uit vertegenwoordigers van de beroepsvereniging van verzorgenden en verpleegkundigen V&VN, Palliactief, de Vereniging van Geestelijk Verzorgers (VGVZ), Patiëntenfederatie Nederland, Stichting Kind & Ziekenhuis en het Van Praag Instituut.

3. ONDERWIJSACTIVITEITEN EN TT-NETWERK

In 2022 konden de fysieke lessen weer geleidelijk opgestart worden. Dit jaar zijn er in company trainingen therapeutic touch gegeven bij 4 ouderenzorginstellingen en 2 open inschrijving trainingen op de eigen locatie van het Van Praag Instituut in Utrecht. Er zijn gastlessen complementaire zorg verzorgd bij de opleiding tot specialist ouderengeneeskunde (SOON), vervolgopleiding tot verpleegkundige palliatieve zorg, verpleegkundige neurologie en kinderverpleegkundige (UMCUtrecht Academie), vervolgopleiding tot verpleegkundige complementaire zorg en pijnconsulent (HAN) en STIBIG. Er zijn ook diverse presentaties en workshops gegeven op congressen, conferenties, en themabijeenkomsten.

TT-zorgverleners konden zich bijscholen op de *TT-Opfrisdag* en de studiedag *TT in de Palliatieve Fase*. Op de jaarlijkse 2-daagse Nursing Experience hebben in totaal 10 TT-zorgverleners ongeveer 200 bezoekers TT gegeven. Het team van TT-docenten heeft tijdens een werk- en retraiteweekend de cursus therapeutic touch geactualiseerd.

Het kwartaalmagazine TTWijzer is dit jaar door omstandigheden slechts 3x verschenen. In 2024 zal er een extra nummer gemaakt worden om dit te compenseren.

ORGANISATIE

Het Van Praag Instituut heeft een onbezoldigd bestuur dat uit drie personen bestaat:

- Mevrouw drs. K.S.M. Jurgens, voorzitter
- De heer prof.em. J.L.F. Gerding, penningmeester
- De heer H. van den Muijzenberg MA, secretaris

De dagelijkse leiding ligt bij de directeur, mevrouw M.E.H. Busch MA. Samen met 2 andere medewerkers is zij in dienst van de stichting.

Het Van Praag Instituut doet daarnaast een beroep op een team van 6 zzp'ers als therapeutisch touch docenten, 3 ZZP'ers voor de gastlessen complementaire zorg aan verpleegkundige vervolgoopleidingen en 1 ZZP'er en 2 vrijwilligers als journalisten voor de TT-Wijzer. Op de vrijwilligerspool van ± 15 zorgverleners kan een beroep worden gedaan voor het geven van TT op congressen.

Het Van Praag Instituut heeft in 2022 de ANBI-status verkregen.